

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

XI

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

25-26 квітня 2024 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 25-26 квітня 2024 року)

Суми, 2024

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали одинадцятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 25–26 квітня 2024 р.)

/ уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2024.

300 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

СЕКЦІЯ 7

ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ В УПРАВЛІННІ ГРОМАДОЮ: ВИКЛИКИ, СТРАТЕГІЇ, МЕХАНІЗМИ

Анна Авраменко,
студентка Сумського державного університету

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ ГУМАНІТАРНИХ ПОТРЕБ ОСОБАМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В М. ГЛУХІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Гуманітарна допомога – це цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту [1].

З моменту повномасштабного російського вторгнення в Україну питання гуманітарної допомоги стало актуальним для значної частини громадян, особливо вразливих груп. Гуманітарна допомога стала для них одним із основних засобів виживання.

Мета дослідження полягає в аналізі оцінки задоволеності гуманітарних потреб особами похилого віку на прикладі міста Глухів Сумської області. З огляду на мету роботи можемо сформулювати наступні завдання:

- 1) виявити гуманітарні потреби осіб похилого віку в умовах повномасштабного російського вторгнення;

- 2) окреслити підходи та стандарти надання гуманітарної допомоги;
- 3) проаналізувати задоволеність гуманітарних потреб особами похилого віку у м. Глухів Сумської області.

Як зазначено вище, з моменту повномасштабної війни в Україні значна частина громадян опинилися в ситуації гуманітарної кризи. Тому значно зростає кількість осіб, які потребують гуманітарну допомогу. Особливо гостро потребу відчують особи похилого віку.

Поряд з цим гуманітарна допомога має надаватися відповідно до міжнародних та державного стандартів, які спрямовані на якісне та ефективне задоволення гуманітарних потреб.

Основний гуманітарний стандарт з якості та підзвітності встановлює 9 зобов'язань при наданні гуманітарної допомоги організаціями та фізичними особами для покращення доступності, якості та ефективності такої допомоги. Зазначений стандарт сприяє кращій підзвітності перед громадами й населенням та потерпілим; визначає громади та осіб, які постраждали від кризи; пропагує дотримання основних прав людини. В цілому Стандарт базується на нормах міжнародного права, зокрема Міжнародний біль про права людини, в частині права на гідне життя, захист та безпеку [2].

Гуманітарні організації мають дотримуватися Стандарту під час здійснення своєї діяльності, зокрема під час перевірки їх діяльності, для чого встановлено показники застосування Стандарту в різних умовах та типах організацій.

Говорячи саме про гуманітарну допомогу для осіб похилого віку, які проживають в м.Глухів, треба зауважити, що для отримання допомоги різного роду місто співпрацює з такими установами:

- Всесвітня продовольча програма (ВПП) - гуманітарна організація ООН, яка надає продовольчу допомогу у вигляді грошових переказів, ваучерів (сертифікатів) та/або продуктів харчування постраждалим українцям [3].

- Сумська обласна організація Товариства Червоного Хреста - всеукраїнська гуманітарна громадська організація, яка допомагає державі у наданні гуманітарної допомоги під час збройних конфліктів та в мирний час [4].

- World Central Kitchen (WCK) – міжнародна благодійна організація, яка надає гуманітарну допомогу [5].

Нами було проведено інтерв'ю з представниками надавачів гуманітарної допомоги в м. Глухів. Результати дослідження свідчать:

1. Згідно інформації заступника начальника Управління соціального захисту населення Глухівської міської ради, всього прописаних в м.Глухів 6993 осіб похилого віку. З них 4965 жінок (71%), 2028 чоловіків (29%). Протягом воєнного періоду 6364 осіб похилого віку (91%) отримали гуманітарну допомогу. При чому за допомогою зверталися також особи, які проживають в місті але не мають прописки (1017 осіб) [6].

2. Згідно інформації директора комунальної установи «Центр надання соціальних послуг», 530 осіб похилого віку м. Глухів (8%) перебувають на обслуговуванні у Центрі надання соціальних послуг. Усі особи із цього числа отримали гуманітарну допомогу [7].

У рамках дослідження було проведене онлайн опитування серед осіб похилого віку, які перебувають на обслуговуванні Центру надання соціальних послуг. Загалом в опитуванні взяли участь 99 осіб похилого віку, серед яких 42 чоловіків (42,42%) та 57 жінок (57,58%).

Результати анкетування показали, що люди мають різні потреби. Зокрема, потрібно зауважити, що на початку вторгнення потреби в основному відрізнялися від тих, які особи похилого віку мають зараз. Наприклад, на початку війни доступ до м.Глухів був частково або повністю (в залежності від напрямку) перекритий. У додаток до цього треба сказати, що навіть в доступні напрямки майже ніхто не ризикував просуватися. Унаслідок цього вже в перші тижні відчувся дефіцит пального, продуктів харчування, гігієнічних засобів, медикаментів тощо. Приблизно впродовж двох місяців це все поступово відновилося.

Тепер можна переходити конкретно до питання розриву в задоволенні гуманітарних потреб осіб похилого віку. Проаналізувавши отримані відповіді, побачила, що найбільша потреба полягає в засобах гігієни та медикаментах. Більшість осіб відповіли, що можуть самостійно придбати їх (57,58%), але велика кількість опитуваних дали заперечну відповідь (42,42%). Майже аналогічну ситуацію можна спостерігати і з медикаментами, А саме: 47 осіб (47,47%) можуть самостійно забезпечити себе медикаментами, а 52 особи (52,53%) – не можуть.

Ті, хто не в змозі забезпечити себе засобами гігієни чи медикаментами, це люди, які або не можуть самостійно дістатися до місця купівлі через те, що погано себе почувають чи взагалі не пересуваються через інвалідність, наприклад, або люди, які не мають достатню кількість коштів для цього, тому що в опитуванні брали участь і ті, хто мають хвороби серцево-судинної системи, і ті, хто хворіє на цукровий діабет, і ті, хто має онкозахворювання тощо. Відповідно, для підтримки нормальної життєдіяльності потрібні постійні ліки, які коштують недешево. Стосовно ситуації з гігієнічними засобами можна сказати майже те саме: для лежачих осіб потрібна постійна заміна підгузків, пелюшок тощо.

Розрив полягає в тому, що великий відсоток людей не отримує саме належної, потрібної їм допомоги. Натомість ті самі продуктові набори, наприклад, люди отримували набагато частіше, аніж ті самі медикаменти.

Для уникнення цього потрібно намагатися персонально досліджувати проблему людини. Так, це важко, але лише в такому разі буде зрозуміло, чого людина потребує, а чого – ні.

Отже, особи похилого віку, які проживають в м.Глухів, мають такі актуальні гуманітарні потреби як медикаменти та гігієнічні засоби. Тут одразу проводжу паралель з тим, які потреби були у людей на початку вторгнення. Тоді багато хто залишився без запасів продуктів, води, пального. Зараз з цим величезних проблем у місті не існує. А ось доступ до медичних та гігієнічних засобів викликає труднощі.

Гігієна – це велика проблема для лежачих осіб похилого віку, адже їм потрібна часта зміна пелюшок, підгузків тощо. Пенсіонерам, які живуть на одну

пенсію, важко чи навіть неможливо як слід забезпечувати себе такими засобами.

Медикаменти – це велика проблема для осіб похилого віку, які потребують психотропних препаратів, ліків, які необхідні при цукровому діабеті, при хворобах серця, при онкозахворюваннях тощо.

Гуманітарна спільнота, яка надавала і продовжує надавати різноманітну необхідну допомогу українцям, в тому числі й особам похилого віку, які проживають у Глухові, є важливою підтримкою для нашої держави та одним із важливих чинників, які сприяють перемозі.

Список використаних джерел:

1. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text> (дата звернення: 20.11.2023).

2. Chs Alliance Groupe URD and the Sphere Project. Основний гуманітарний стандарт з якості та підзвітності. Основний гуманітарний стандарт. URL: <https://corehumanitarianstandard.org/files/files/Core-Humanitarian-Standard-Ukrainian.pdf> (дата звернення: 01.12.2023).

3. WFP SCOPE self registration. Page Redirection. URL: <https://ukr.reg.scope.wfp.org/ukr/faq> (date of access: 25.02.2024).

4. Головна – товариство червоного хреста України. Товариство Червоного Хреста України. URL: <https://redcross.org.ua/> (дата звернення: 25.02.2024).

5. World central kitchen. World Central Kitchen. URL: <https://wck.org/> (date of access: 25.02.2024).

6. Глухівська міська рада – Головна. Глухівська міська рада – Головна. URL: <https://hlukhiv-rada.gov.ua/> (дата звернення: 25.02.2024).

7. КУ «ЦНСП» – Головна. URL: <http://hlukhiv-rada.gov.ua/tsentr-nadannia-sotsialnykh-posluh/5428-kontakti-ta-struktura-2> (дата звернення: 25.02.2024).

Науковий керівник – Костенко А.М., доктор політичних наук, професор кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету